

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 85
§ 37

26.02.2013
04.03.2013

Lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

199/00.04/2012

Khall § 85

Valtiovarainministeriö on 22.11.2012 päivätyllä kirjeellä pyytänyt kuntien lausuntoa valmistelussa olevasta kuntarakennelakiluonnoksesta. Kuntien lausunnot on pyydetty 7.3.2013 mennessä. Lausuntopyyntö on osoitettu kunnille yksilöimättä lausunnonantajaa. Kuntaliiton ohjaava tulkinta on, että kukin kunta antaisi nyt pyydetyn lausunnon valtuuston päätöksenä, koska kyseessä oleva lausunto on osa isoa kuntauudistuskokonaisuutta.

Lausuntopyynnön kohteena olevan kuntarakennelakiluonnoksen lähtökohtana on, että nykyisen kuntajakolain sisältöä muutetaan ja samalla lain nimi muutetaan kuntarakennelaksi. Sisällöllisinä muutoksina lakiin lisättäisiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista ja selvityspennoista poikkeamisesta sekä muutettaisiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä.

Kuntarakennelakiluonnoksen ohella valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa sosiaali- ja terveystieteellisen ministerityöryhmän linjauksista koskien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamista. Sosiaali- ja terveystieteellinen ministerityöryhmä on antanut asiaa koskevan linjauksensa 15.11.2012. Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksen valmistelussa on tapahtunut lausuntopyynnön julkaisemisen jälkeen, vuoden 2013 alussa merkittäviä muutoksia:

- Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi 11.1.2013 palvelurakennetyöryhmän loppuraportin, jossa on käsitelty mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen edellyttämiä riittäviä väestöpohjia.
- Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asettamat selvityshenkilöt tekevät esityksensä sosiaali- ja terveyspalvelualueiden muodostamisesta helmikuun 2013 loppuun mennessä.

Nyt kyseessä olevassa lausuntopyynnössä valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta yleisesti sekä erityisesti seuraavista kysymyksistä:
selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista (mukaan lukien poikkeuspennoista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä;
valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle Eurajoen kunnan lausunnoksi seuraavaa.

Kuntajakolain säännöksiä on tarkoitus täydentää, jotta ne vastaisivat paremmin kuntarakennemuutoksen tavoitteita. Eurajoen kunnan mielestä yhtä oikeaa kuntakokoa ei ole. Ideologiseen keskittämiseen perustuva suurkuntamalli ei ole perusteltu, koska tavoiteltavat hyödyt ovat erilaisia eri alueilla. Myös erilaisiin tehtäviin sopiva kuntakoko vaihtelee. Vahvan peruskunnan rinnalla kuntien välisen yhteistyön kehittäminen tulee aidosti selvittää, ja sen toteuttaminen on sallittava. Kuntakoon suurentuessa ns. demokratiavaje siirtyy kuntien välisestä yhteistyöstä kuntien sisälle. Todelliset ja tavoiteltavat uudistukset saadaan aikaan palvelukokonaisuuksia, palveluprosesseja ja johtamisjärjestelmiä uudistamalla kuntaliitosten tai yhteistoiminta-alueiden muodostaessa vain tarvittavan kehittämispotentiaalin.

Lakiluonnoksen mukaan kunnan tulee selvittää kuntien yhdistymistä, jos se täyttää yhdenkin laissa säädetyistä selvitysperusteista. Eurajoen kunnan mielestä kriteerit ovat vaikeaselkoisia ja tulkinvaraisia. Eurajoen kunta ei hyväksy suoraviivaista 20 000 asukkaan väestöpohjaa kuntarakenneselvityksen perustaksi. Selvitystarvetta määrittävien kriteerien tulee olla vain ohjeellisia. Lakiluonnoksen mukaan työpaikkaomavaraisuutta ja työssäkäyntiä koskevat perusteet osoittaisivat sen, minkä kunnan kanssa selvitys on tehtävä. Luonnoksen mukaan laissa säädettäisiin myös yhdistymiselvityksen tavoitteet ja vähimmäissisältö. Tavoitteena olisi saada aikaan esitys kuntien yhdistymisestä. Eurajoen kunnan mielestä kaikkien kuntaliitosten tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja kunkin kunnan omaan päätöksentekoon. Kunnan tulee saada aidosti vaikuttaa selvityssuuntaan sekä selvityksen lopputulokseen. Mikäli selvitykseen lähdetään vastoin kunnan omaa tahtoa ja osapuolten keskinäistä luottamusta, ei selvityksellä saada aikaan sille asetettuja tavoitteita.

Lakiluonnoksessa todetaan, että mikäli kunta katsoisi tarkoituksenmukaiseksi tehdä selvityksen muulla kuin selvitysperusteiden osoittamalla alueella, sen tulee hakea valtiovarainministeriöltä poikkeusta selvitysalueesta. Työssäkäynti- ja yhdyskuntarakennepuolteen osoittamasta selvitysalueesta voitaisiin poiketa ainoastaan ministeriön määräämän erityisen kuntajakoselvityksen perusteella. Valtiovarainministeriö voisi myös määrätä erityisen kuntajakoselvityksen toteuttamisesta, mikäli kunta ei ole 1. päivään huhtikuuta 2014 mennessä tehnyt kuntien yhdistymisesitystä kuntarakennelain edellytykset täyttävän uuden kunnan muodostamisesta. Eurajoen kunta ei voi hyväksyä, että lakiluonnos toteutuessaan antaisi valtiollalle nykylainsäädäntöä selkeästi suuremman toimivallan suhteessa kuntiin.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 85
§ 37

26.02.2013
04.03.2013

Yhdistymisesityksen tekemättä jättäminen ei Eurajoen kunnan mielestä voi olla peruste erityisen kuntajakoselvityksen tekemiselle. Kunnanvaltuustoilla tulee jatkossakin olla toimivalta päättää siitä, johtaako selvitys kuntaliitoksiin vai ei.

Kuntauudistus on kokonaisuus, joka sisältää kuntarakennelain, kuntien valtionosuus- ja rahoitusjärjestelmän uudistuksen, kuntalain kokonaisuudistuksen, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain sekä kuntien tehtävien arvioinnin. Eurajoen kunnan on vaikea ottaa kantaa kuntarakenteeseen niin kauan kun muut kuntauudistuksen elementit, varsinkin se, miten sosiaali- ja terveydenhuolto tullaan järjestämään, ovat avoimia. Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi kaksiportainen järjestelmä, jossa syntyy uusi laaja perustaso ja jota tukee erityisvastuutaso. Hyvin toimiva perustaso voidaan järjestää pienemmälle kuin 20 000 asukkaan väestöpohjalle, mutta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio voidaan toteuttaa vain selvitysmiesten esitystä huomattavasti suuremmalla väestöpohjalla. Mikäli sairaanhoitopiirit määrätään purettaviksi, tullaan joka tapauksessa tarvitsemaan kuntien välistä yhteistyötä. Tähän yhteistyöhön ja sen hallinnolliseen ratkaisuun ei voi ottaa kantaa ennen kuin on selvitetty ja määritetty erityisvastuualueiden, tarvittavien terveydenhuoltoalueiden ja perustason roolit sekä tehtävät, ja arvioitu millaisia väestöpohjia ne vaativat. Erikoissairaanhoidon pilkkominen olisi selkeä riski sen palvelujen laadulle.

Eurajoen kunnan mielestä kuntarakennelaisissa vapaaehtoisuuden tulee olla avainasia.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kvalt § 37

Päätösehdotus:

Kunnanvaltuusto päättää antaa kuntarakennelakiluonnoksesta kunnanhallituksen ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 85
§ 37

26.02.2013
04.03.2013

Otteen oikeaksi todistaa 7.3.2013

Harri Hiitiö
pöytäkirjanpitäjä

